

FUNKČNÍ POŽADAVKY NA BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY (FRBR) V PRAXI

Edita Lichtenbergová, Národní knihovna ČR

Model funkčních požadavků na bibliografické záznamy (dále FRBR) reaguje na změny bibliografického univerza v 80. a 90. letech 20. století. V této době došlo k rozšíření automatizovaných systémů a sdílené katalogizaci na jedné straně a vzniku nových forem bibliografického publikování na straně druhé. FRBR si dalo za cíl zmapovat jednotlivé prvky bibliografického záznamu, popsat jejich vzájemné vztahy a na základě jejich vyhodnocení navrhnout podobu základního jádra záznamu – tedy základní úrovně zpracování.

Model odráží přístup knihovnické komunity – má v sobě inovační prvky reagující na požadavky sémantického webu i konzervatismus, vycházející z požadavku na kontinuitu zpracování. FRBR vyšlo v roce 1996 (český překlad v roce 2001¹) a poměrně rychle se stalo nejen hlavním tématem různých článků, konferencí a workshopů, ale i důležitou součástí katalogizační politiky a postupně i praxe. A do odborných publikací pronikly nejen základní pojmy FRBR – dílo, vyjádření, provedení, jednotka aj., ale i novotvary FRBRizace, FRBRizovat, dokonce poloFRBRizované² ...

Zastavme se nejdříve u oblastí, které FRBR ovlivnilo, nebo kam proniklo. Můžeme vysledovat využití na různých úrovních, těmi jsou např.:

- **zastřešující úroveň** reprezentovaná Ustanovením mezinárodních zásad katalogizace;
- **oblast konkrétních pravidel** reprezentovaná Resource Description and Access (pravidly připravovanými Joint Steering Committee for AACR2, průběžně jsou k připomínkování vystavovány jejich části) a
- **FRBRizace katalogů.**

Ustanovení mezinárodních zásad katalogizace

Ustanovení mezinárodních zásad katalogizace (dále jen Zásad) projednává IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code³ v le-

---

¹ <http://www.webarchiv.cz/files/dokumenty/reference/frbr.pdf>

² z anglického FRBRization, FRBRize, semi-FRBRized

³ <http://www.ifla.org/VII/s13/index.htm#IME-ICC>

tech 2003 – 2007, ukončení připomínkování a vydání konečného textu se očekává v roce 2008.

Základ textu byl vytvořen v roce 2003 ve Frankfurtu, text má nahradit již zastaralé tzv. Pařížské principy z roku 1961. Zásady jsou vybudovány právě na základě FRBR (a FRAD Funkční požadavky na autoritní záznamy), podívejme se na citaci (pracovní verze, po připomínkování v roce 2006):

2. Entity, atributy a vztahy

Zásady uvedené v tomto dokumentu mají poskytnout rámec pro vytváření katalogizačních pravidel. Používají se pro bibliografické i autoritní záznamy a běžné katalogy knihoven. Tyto zásady lze rovněž použít pro tvorbu bibliografií a souborů dat v knihovnách, archívech, muzejích a dalších institucích.

Usilují o poskytnutí konzistentního přístupu ke jmenné a věcné katalogizaci bibliografických zdrojů všech typů.

Hlavní zásadou tvorby katalogizačních pravidel má být ohled na uspokojení požadavků uživatele katalogu.

2.1. Entity v bibliografických záznamech

Při vytváření bibliografických záznamů by se měly zvažovat následující entity, které pokrývají výsledky intelektuálního a uměleckého úsilí:

Dílo

Vyjádření

Provedení

Jednotka

2.1.1. *Bibliografické záznamy se mají obecně vztahovat k provedení. Tato provedení mohou zahrnovat soubor děl, individuální dílo nebo analytickou část díla. Provedení se mohou vyskytovat v jedné či více fyzických jednotkách.*

Obecně platí, že by se pro každý fyzický formát (provedení) měl vytvářet samostatný bibliografický záznam.

2.2. Entity v autoritních záznamech

Autoritní záznamy mají dokumentovat kontrolované formy jmen přinejmenším osob, rodin a korporací a předmětů. Entitami, které představují předmět autoritní kontroly jsou:

Dílo

*Vyjádření
Provedení
Jednotka
Osoba
Rodina
Korporace
Pojem
Objekt
Akce
Místo*

2.3. Atributy

Atributy, které identifikují entitu, mohou být použity v rámci prvků údajů bibliografického a autoritního záznamu.

2.4. Vztahy

V rámci katalogu mohou být označeny vztahy mezi entitami významné z bibliografického pohledu⁴.

Formulace Zásad je základem pro budoucí vývoj katalogizačních pravidel, proto je tedy mimořádně důležité i získání mezinárodního konsensu a schvalování je tak důkladné - probíhá při jednáních podskupin IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code na různých kontinentech (ve Frankfurtu vznikl základ materiálu (Evropa, Severní Amerika a Austrálie), připomínkování pokračovalo v jihoamerické knihovnické komunitě, dále v Asii a konečně v Africe, po oblastních setkáních návrhy změn znovu připomínkují všechny podskupiny. Celosvětový konsensus by měl vést v budoucnosti k žádoucímu sblížení katalogizačních pravidel různých zemí a různých paměťových institucí. Nově formulované zásady by tak mohly pokračovat v úloze, kterou před čtyřiceti lety začaly úspěšně plnit Pařížské principy. Samotné Zásady však samozřejmě pravidly nejsou.

Katalogizační pravidla

Konkrétními pravidly, která na základě FRBR a výše uvedených zásad vznikají, jsou *Resource Description and Access*⁵ (dále RDA). Tato pravidla připravuje *Joint Steering Committee for Revision of AACR* a původně se mělo jednat o celkovou revizi AACR, která měla vyjít pod názvem AACR3 (tedy jako třetí revize). Jak je vidět ze změny názvu, ambice RDA jsou vyšší a výsledkem by mohla být skutečně mezinárodní katalogizační pravidla.

---

⁴ pracovní překlad autorka

⁵ <http://www.collectionscanada.ca/jsc/rda.html>

Jednotlivé části jsou předkládány k připomínkování široké knihovnické veřejnosti, podle harmonogramu prací na pravidlech se plánuje jejich vydání v roce 2009. Vedle toho, že budou pravidla dotažena do konečné fáze a vydána, je pro jejich rozšíření důležité i rozhodnutí velkých knihoven, zda a v jakém časovém horizontu tato pravidla převzou, např. Library of Congress začne o harmonogramu jednat v roce 2008. Ale zpět k FRBR, níže je popsána vazba RDA a FRBR (přeloženo z materiálu RDA – Rozsah a struktura⁶) z prosince 2006:

1.2 Popisné údaje

Popisné údaje pokryté RDA odrážejí atributy a vztahy související s entitami dílo, vyjádření, provedení a jednotka, jak je definuje FRBR.

Rozsah popisných údajů v RDA může být v budoucích vydáních rozšířen tak, aby pokryl další atributy a vazby související s dílem, vyjádřením, provedením a jednotkou, které FRBR zatím nepopisuje, ale které mohou být potřebné k vyhledání zdroje.

Atributy a vztahy související s entitami dílo, provedení, vyjádření a jednotka, jejichž hlavní funkcí je podpora související se správou zdroje (tj. akvizice, ochrana) a správou dat (tj. zpracování a zobrazení dat) nejsou nyní součástí pravidel.

Atributy a vztahy související s entitami pojem, objekt, akce a místo, jak je definuje FRBR, rovněž nespádají do RDA. Věcné vztahy, jak je definuje FRBR, rovněž nespádají do RDA⁷.

RDA tedy pokračují v tradici **pravidel pro jmennou katalogizaci**, ačkoli záběr FRBR i Zásad je širší.

Bylo by logické pokračovat textem k selekčním údajům, ale tady se v RDA odkazuje na jiný funkční koncepční model, tentokrát zaměřený na autority – Functional Requirements for Authority Data (FRAD)⁸. Tento další koncepční model vzniká na půdě pracovní skupiny IFLA. Zatím se jedná o ještě neschválený model, připomínkování by mělo být ukončeno v červenci 2007. Oblasti selekčních údajů bude v RDA věnována část B, k připomínkování by měla být předložena v prosinci 2007.

Tolik stručně o základních knihovnických standardech, která na základě FRBR vznikají.

⁶ <http://www.collectionscanada.ca/jsc/docs/5r=da-scope.pdf>

⁷ pracovní překlad autorka

⁸ <http://www.ifla.org/VII/d4/wg-franar.htm>

FRBRizace katalogů

Z hlediska uživatelů a zřejmě i většiny knihovníků jsou zajímavější příklady možností aplikace FRBR do stávajících katalogů. S FRBR se knihovníci setkali v **Koncepci rozvoje Souborného katalogu ČR do roku 2010** hned několikrát, v bodě 3c) se FRBR objevuje mezi perspektivně využívanými standardy, a bodě 3i) plánuje **Zatraktivnit SK ČR pro uživatele** – postupně implementovat principy FRBR pro snazší a efektivnější vyhledávání a provázání údajů, konkrétní představa o možnostech FRBRizace však zatím často chybí.

Možnost konverze do FRBR již nabízejí některé knihovní systémy (a situace se rychle vyvíjí), analýzu a testování provádějí např. i OCLC (FictionFinder⁹) či RLG (ukončený projekt RedLightGreen). Aplikací není zatím mnoho, řada z nich je prezentována na různých konferencích jako testovací verze nebo prototyp a příklady jsou do různé míry simulované, nebo jsou data pro konverzi do zobrazení podle FRBR upravována. Nás však zajímají spíše skutečné aplikace, které je možné otestovat. Na ukázkou byla vybrána aplikace, která pro nás má hned několik zajímavých rysů:

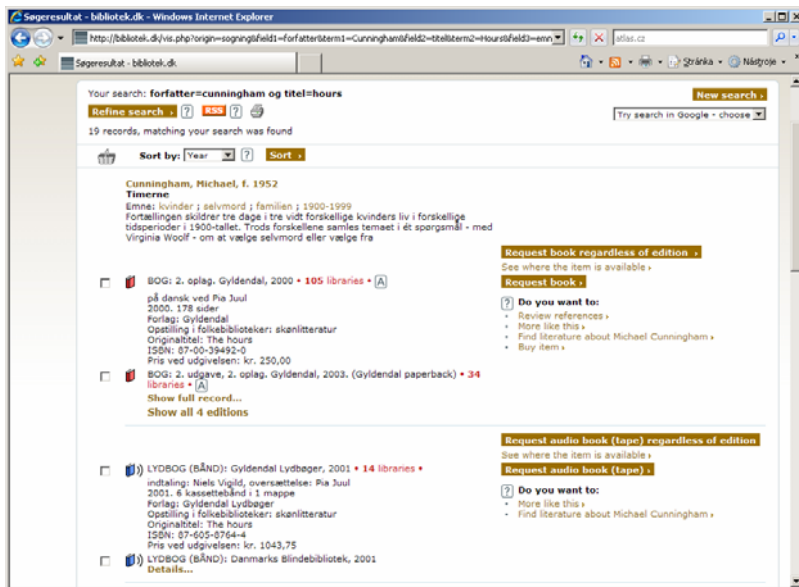
- jedná se o použití v souborném katalogu;
  - báze je volně dostupná přes internet;
  - záznamy odpovídají AACR2 (i když i zde byl určitý vývoj standardů).
- Nevýhodou je dánština jako jazyk katalogizace, jedná se o totiž projekt bibliothek.dk – library.dk, verze pro Dánský souborný katalog. Orientaci však usnadňuje anglické rozhraní a přehledná grafická úprava.

Tento souborný katalog obsahuje dánskou národní bibliografii a záznamy dánských vědeckých a veřejných knihoven. Příklady ukazují FRBRizované (nebo poloFRBRizované) zobrazení záznamů, které, jak bylo výše řečeno, nevznikly v souladu s pravidly vybudovanými na základě FRBR, ale podle AACR2. Záznamy prezentují provedení, cílem je prezentovat provedení a vyjádření vztahující se k dílu. V jednom bodu se od FRBR odlišují – s vyjádřeními v různých jazycích nakládají jako s díly, což je vidět i na příkladu. Ten představují dvě ukázky výsledku dotazu au=cunningham and ti=hours. Výsledkem je zobrazení různých jazykových verzí téhož díla na různých nosičích, v tomto případě se jedná o tištěné knihy, zvukové kazety, na druhém obrázku vidíme DVD a videokazetu. Součástí je informace o všech vydáních a o knihovnách, které dokumenty vlastní. Písmeno A u názvu označuje, že je možné vyhledat záznamy recenzí.

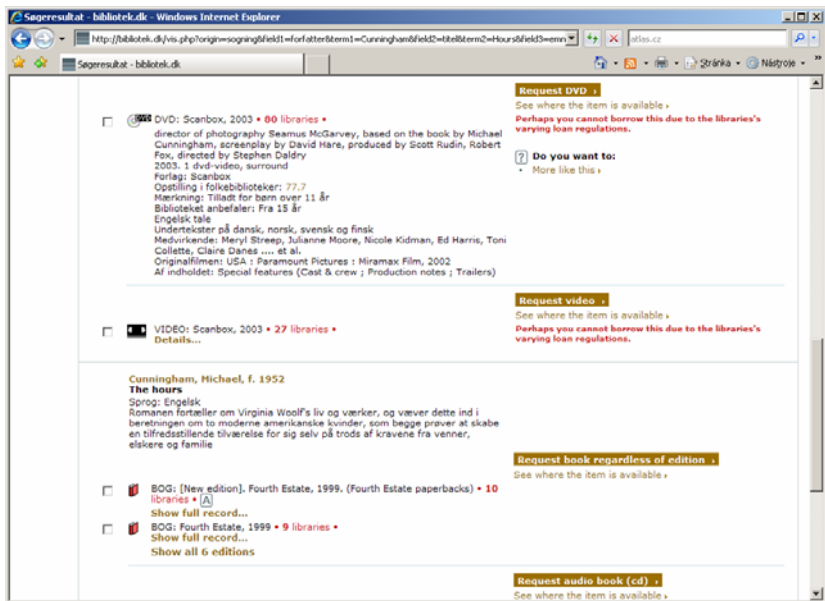
⁹ <http://www.oclc.org/research/projects/frbr/fictionfinder.htm>

Na tomto příkladu téměř není vidět, že se nepohybujeme v ideální simulované databázi, ale v souborném katalogu, protože bylo vybráno poměrně nové dílo a jeho vyjádření, provedení a jednotky.

Pokud zadáváme dotazy na starší díla, zastoupená v katalogu mnoha vyjádřeními a provedeními, (v mnoha překladech, vydáních, na různých nosičích), projevují se některé nedostatky vyplývající z toho, že se jedná o souborný katalog – setkáme se např. i s nedůslednou kontrolou personálních autoritních záhlaví, nekonzistentně vytvořenými záznamy atd. Řada problémů se vyskytuje např. u vícesvazkových děl či děl vydávaných v rámci souborů.

V následujícím příkladu je vidět, že data v katalogu neumožní vždy správnou konverzi do FRBR. Tentokrát se jedná o výsledky dotazu au=shakespeare ti=king lear. Na příkladu, který je jen výřezem z výsledku dotazu, je vidět, že nedošlo k ideální konverzi v případě, kdy vyšlo anglické vydání samostatně a v rámci souboru.

Ideální stav tady zatím narušuje řada vlivů, jichž si jsou správci katalogu vědomi a mají v plánu je řešit. Přesto převažují pozitivní dojmy z funkčního a uživatelsky příjemného vyhledávání, které je v případě tohoto katalogu doplněno dalšími dobře fungujícími službami.

Následující příklad ilustruje výsledek dotazu na au=cunningham ti=hours prostřednictvím beta-verze OCLC FictionFinder. Čtenář opět dostává výsledek uspořádaný podle díla, vyjádření a provedení s odkazem na jednotky, které jsou zobrazeny méně přehledně, nicméně počet různých vyjádření, provedení i jednotek (15 jazyků, 42 vydání a 4999 knihoven, které je vlastní) do značné míry kompenzuje tento výsledek.

Výsledek dotazu na Shakespearova Krále Leara již neuvádím, v takto rozsáhlém katalogu je předvídatelně nedokonalý a evokuje název jednoho z příspěvků, který před lety vyšel k podobnému tématu pod názvem FRBRizace Shakespeara: tragédie nebo komedie?

Podobných aplikací postavených na záznamech neodpovídajících FRBR bude zatím většina. Při FRBRizaci (nebo poloFRBRizaci) se projeví řada nedostatků a je zřejmé, že nestačí zakoupit nástroj, který konverzi provede (i když i ten je samozřejmě důležitý). Hlavní podmínkou je postačující

Shakespeare, William
Four tragedies
 Sprog: Engelsk

BOG: Penguin, 1994. (Penguin classics) • 7 libraries •
 1994. 951 sider
 Forlag: Penguin
 Sprog: Engelsk
 Series: Penguin classics
 Opstilling i folkebiblioteker: 83
 ISBN: 0-14-043458-9
 Pris ved udgivelsen: 48,99
 Indhold:
 Hamlet / edited by T.J.B. Spencer ; with an introduction by Anne Barton ;
 Othello / edited by Kenneth Muir ; King Lear / edited by G.K. Hunter ;
 Macbeth / edited by G.K. Hunter

Request book
 See where the item is available.

Do you want to:
 - Find literature about William Shakespeare,
 - Buy item

Shakespeare, William, 1564-1616
The first quarto of King Lear
 Sprog: Engelsk
 Emne: drama
 Lear, King (Legendary character). Drama

BOG: Cambridge University Press, 1994. (The new Cambridge Shakespeare). (The early Quartos) • 3 libraries •
 Details...

Request book
 See where the item is available.

Shakespeare, William
Tragedies

BOG: (ved Tony Tanner) New edition. Everyman's Library, 1992-93
 -- Volume 1: 1992. (Everyman's library, 92) • 1 library •
 Details...

Request this volume
 See where the item is available.

Swan, D. K., 1910-
Three great plays of Shakespeare
 Emne: English language ; Reading books
 Trifollet. Forefæter: Swan and Tullar - Marbath - King Lear

úroveň zpracování záznamů a jejich kvalita. Realizátoři si museji klást do-
 tazy, jak nástroje neúčinněji využít a jaké ústupky případně připustit.

Hours.
Cunningham, Michael, 1952-
 42 editions, in 16 languages, held by 4999 libraries

Summary: A trio of stories around the writer, Virginia Woolf. In the first, set in 1923, Woolf is writing her novel, Mrs. Dalloway. The second story is on a woman reading the novel in 1949 Los Angeles, while the third is on a woman in present-day New York who has been nicknamed Mrs. Dalloway by her boyfriend.

Genres: Domestic fiction | Psychological fiction

Settings: New York (State)—New York [+] | California—Los Angeles [+] | England | Nueva York (N.Y.)—Novela [+]

Subjects: Man-woman relationships | Women | Influence (Literary, artistic, etc.) | Terminally ill | Creation (Literary, artistic, etc.) | Enfermos—Novela [+] | Married women | [+]

Audience: Kids General Special

Editions		Genres		Characters		Settings		Subjects	
		Narrow by Languages: All (42)				Narrow by Format: Show All			
Title / Author	OCLC #	Date	Language	Format	Aud.	Libraries			
1. The hours / Michael Cunningham	39339842	1998	English	Book	General	1000000			
2. The hours / Michael Cunningham	42049250	2000	English	Book	General	1000000			
3. The hours / Michael Cunningham	41531848	1999	English	Large print	General	1000000			
4. The hours by Michael Cunningham	41686883	1999	English	Audio	General	1000000			
5. The hours by Michael Cunningham	45147559	1999	English	Audio	General	1000000			
6. The hours / Michael Cunningham	51579556	2002	English	Book	General	1000000			
7. The hours Michael Cunningham	56777439	2003	English	Book	General	1000000			
8. The hours Michael Cunningham	53190426	2003	English	Audio	General	1000000			
9. The hours By Michael Cunningham	42272968	1999	English	Audio	General	1000000			
10. The hours / Michael Cunningham	51579811	1998	English	Book	General	1000000			
11. The hours Michael Cunningham	51450447	2003	English	Audio	General	1000000			

Shrňme si některá obecná konstatování, která se opakují v příspěvcích kolegů z Norska, Dánska a Slovinska, prezentované na různých konferencích, a v materiálech Library of Congress a OCLC:

- Zpravidla je třeba zvážit, zda FRBRizovat jen část katalogu (kvalitnější, novější záznamy) nebo celý katalog, i když je jisté, že řada záznamů neodpovídá požadavkům.
- Je pravděpodobné, že informace v některých záznamech budou sice obsahovat všechny údaje potřebné pro identifikaci díla, vyjádření a provedení, ale nepřesnost zápisu a formální syntaxe nedovolí programu správně s daty naložit.
- V souladu se zvolenou metodou FRBRizace je třeba zvážit doplnění údajů, jejichž nepřítomnost FRBRizaci znemožňuje (v různých projektech se lišili v souvislosti s metodou FRBRizace, byly to např. chybějící identifikátory rolí; chybějící kódy jazyků; chyby v autoritní kontrole; chybějící název originálu nebo unifikovaný název; obtížná identifikace překladatele).

Závěrem k FRBRizaci Souborného katalogu České republiky

Vedle připomínkování vznikajících Zásad a RDA můžeme už nyní na základě zkušeností jiných knihoven přistoupit ke krokům, které usnadní FRBRizaci SK ČR v budoucnosti, napoví i analýza záznamů v Souborném katalogu ČR. Posledních deset let se v naší katalogizační praxi používají AACR2 a formáty UNIMARC a MARC 21, naše situace tedy nemusí být příliš vzdálená od situace jiných knihoven vyspělých zemí, které již výsledky analýzy předložily.

Přece jenom je tu ale několik faktorů, které nás odlišují - zmiňme pozdější nástup automatizace (méně záznamů vzniklých originální katalogizací v databázích, velký podíl záznamů z retrokonverze); vývoj v používání katalogizačních pravidel a pozdější zahájení autoritní kontroly záhlaví.

Všechny tyto faktory se projevují na kvalitě záznamů souborného katalogu ČR, i když za dobu jeho existence bylo k jeho zkvalitnění učiněno mnohé (zkvalitnění deduplikačních programů, urychlení růstu souborů autorit pomocí kooperativního projektu, opravy dat v databázích).

Co by měl obsahovat záznam, aby vyhověl co nejlépe požadavkům na FRBRizaci? V naší katalogizační praxi pomíneme záznamy vznikající na tzv. subminimální úrovni. Jedná se o záznamy vznikající na úrovni deduplikačního minima pro Souborný katalog ČR, často jsou to záznamy vzniklé retrokonverzí, nebo záznamy zpracovávané menšími knihovnami, o kterých se předpokládá, že v SK ČR nezůstanou, ale nahradí je úplnější záznam jiné knihovny. Na opačném pólu jsou záznamy zpracovávané na nejvyšší úrovni – záznamy pro českou národní bibliografii. Obsah údajů těchto záznamů je

doporučen přímo FRBR, kapitola 7. má název Základní požadavky na záznamy pro národní bibliografii. Tato kapitola definuje základní úroveň funkčnosti – tedy popisuje, jaké činnosti by měly být uživateli umožněny a z toho odvíjí základní úroveň záznamu.

Základní úroveň záznamu pro národní bibliografii¹⁰

Údaje používané pouze pro určité typy dokumentů jsou označeny speciálními symboly (např. →S označuje datový prvek použitelný pouze pro seriály, H hudebniny, K kartografické dokumenty, G grafika, E elektronické zdroje).

Popisné prvky

Oblast údajů o názvu a odpovědnosti

- hlavní název (včetně čísla/názvu části)
- souběžný název resp. souběžné názvy
- údaj(e) o odpovědnosti určující jednotlivce a/nebo skupinu(-y) s hlavní odpovědností za obsah

Oblast údajů o vydání

- označení vydání
- doplňkové označení vydání

Oblast specifických údajů (nebo druh publikace)

- S číslování (seriály)
- K matematické údaje - souřadnice (kartografické dílo)
- K matematické údaje - měřítko (kartografický obraz/objekt)
- H údaje o hudebním provedení - typ partitury (hudebnina)

Oblast nakladatelských údajů

- místo vydání, distribuce atd.
- jména nakladatele, distributora atd.
- datum vydání, distribuce atd.

Oblast údajů fyzického popisu

- specifické označení druhu dokumentu
- rozsah
- rozměr

¹⁰ použita definice základní úrovně záznamu z FRBR, překlad L. Celbová

Oblast údajů o edici

- hlavní název edice
- souběžný název resp. souběžné názvy edice
- první údaj o odpovědnosti vztahující se k edici

Oblast údajů poznámky

- poznámka k formě *vyjádření*
- poznámka k jazyku
- poznámka k rozlišujícím vlastnostem *vyjádření*
- údaje o periodicitě (seriály)
- H poznámka k obsazení *vyjádření* (hudebnina)
- poznámka k vydání a bibliografické historii - pokračování
- poznámka k vydání a bibliografické historii - suplement
- poznámka k vydání a bibliografické historii - doplněk
- poznámka k vydání a bibliografické historii - revize
- poznámka k vydání a bibliografické historii - překlad
- poznámka k vydání a bibliografické historii - dílo na úrovni celku
- H poznámka k vydání a bibliografické historii - úprava (hudební dílo)
- poznámka k fyzickému popisu - materiál
- G poznámka k fyzickému popisu - foliace (kniha - starý tisk)
- G poznámka k fyzickému popisu - kolace (kniha - starý tisk)
- G poznámka k fyzickému popisu - faktor zmenšení (mikrodokumenty)
- G poznámka k fyzickému popisu – formát, projekční grafika, video, film)
- E poznámka k požadavkům na systém (elektronické zdroje)
- poznámka vztahující se k vazbě a k dostupnosti
- poznámka k omezením použití/přístupu
- E poznámka ke způsobu přístupu - způsob přístupu (dálkově přístupné elektronické zdroje)
- E poznámka ke způsobu přístupu - adresa pro přístup (dálkově přístupné elektronické zdroje)

Oblast údajů o standardním (nebo alternativním) čísle

- standardní (nebo alternativní) číslo

Tyto popisné údaje jsou součástí nově vznikajících záznamů pro českou národní bibliografii i většiny dalších záznamů vznikajících v NK ČR.

Jiná situace by však nastala, pokud bychom stejné požadavky porovnali oproti **minimálnímu záznamu**. Na druhou stranu nelze říci, že by záznam, který chceme FRBRizovat, musel nutně obsahovat všechny uvedené údaje. FRBRizace proběhne správně i bez přítomnosti např. souběžného názvu, doplňkového označení vydání či rozměru. Základním problémem FRBRizace však budou organizační prvky. V záznamech pro národní bibliografii se vyskytují povinně, na úrovni minimálního záznamu však někdy povinné nejsou:

Organizační prvky

Jmenná záhlaví

- jmenná záhlaví pro *osoby* a/nebo *korporace* s hlavní odpovědností za *dílo(-a)*
- jmenná záhlaví pro *osoby* a/nebo *korporace* s hlavní odpovědností za *vyjádření*

▪ **Na úrovni minimálního záznamu je kontrola autorit pouze doporučená, nikoli povinná.**

Názvová záhlaví

- názvová záhlaví pro *dílo(-a)*
- doplněk k unifikovanému názvu - jazyk
- doplněk k unifikovanému názvu - jiná rozlišující vlastnost
- H doplněk k unifikovanému názvu - obsazení (hudební dílo)
- H doplněk k unifikovanému názvu - číselné označení (hudební dílo)
- H doplněk k unifikovanému názvu - tónina (hudební dílo)
- H doplněk k unifikovanému názvu - údaje o úpravě (hudební dílo)

▪ **Na úrovni minimálního záznamu není záhlaví pro unifikovaný název povinné. Neexistuje ani povinnost uvádět název originálu.**

Záhlaví pro edici

- záhlaví pro edici
- **Na úrovni minimálního záznamu není záhlaví pro edici vždy povinné.**

Předmětová hesla / klasifikační znaky jako záhlaví

- předmětová hesla a/nebo klasifikační znaky pro hlavní témata *díla (děl)*
- **Na úrovni minimálního záznamu je povinné MDT nebo Konsept.**

I tato problematika se projevila v již zmíněné koncepci SK ČR¹¹, tentokrát v bodě 3e): k doporučení rozšíření úrovně záznamu dochází tam, kde SK ČR slouží ke sběru záznamů české produkce, které zasílají krajské knihovny, jež mají ze zákona povinnost spolupracovat na České národní bibliografii. Obsah záznamu by měl odpovídat úrovni záznamu pro Českou národní bibliografii, která vychází z doporučení IFLA Funkční požadavky na bibliografické záznamy, Kapitola 7 Základní požadavky na záznamy pro národní bibliografii.

Do metodiky tvorby unifikovaných názvů a záhlaví autor/unifikovaný název se jako první zapracovávají knihovny spolupracující s NK ČR na sdílené katalogizaci českých knih – Moravská zemská knihovna v Brně a Vědecká knihovna v Olomouci. Metodika související s tvorbou názvových záhlaví je vystavena na nově zpřístupněném portálu Národní autority.¹²

---

¹¹ <http://www.caslin.cz/folder.2006-10-10.8320472558/koncepce-rozvoje-sk-cr-verze-6.doc>

¹² <http://authority.nkp.cz/>